

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 10. roznika 1866.

List 17.

Ljubi moji Kranjci!

Od preslavnega apostoljskega poročništva na Dunaji mi je bilo 18. pretečenega mesca poslano pismo, katero verne ljubljanske škoflje prijazno vabi k obilnemu vdeležanju novega papeževega posojila.

„Silno žalostne in revne so še zmiram papeževe denarstvene zadeve,“ pravi prečastito apostoljsko poročništvo, „odkar je odkerhujenih več dežel, ki so lastina apostoljskega Stola. Posojilo, ki je bilo poprej storjeno, mili darovi, ki jih verni v svoji gorečnosti svetemu Očetu s toliko vdanostjo neprenehama darujejo, ne zaležejo za preobilne stroške, ki jih potrebuje vladanje vesoljne Cerkve in oskerbovanje papeževe države. Zato so bili sveti Oče v hudi sili primorani, s sklepam 11. pr. m. Malega Travnja slovečemu menjavcu Edvardu Blountu v Parizu dati oblast in povelje, vnovič napraviti posojilo 60 milijonov frankov za papeževo denarstvo.“

To posojilo, kakor naznanja poseben pismu pridjan natisnjen list, se bo razdajalo v dolžnih pismih v imenovani ceni po 500 frankov, v pravi ceni po 66%. Dolžno pismo bo neslo na leto 25 frankov obrest, ki se bodo plačevale 1. Malega Travnja in 1. Vinotoka.

Pri vpisovanju se vplačuje za dolžno pismo 330 frankov, od katerih se pa odšteva odrezek ali kupon za 1. Vinotoka z 12 fr. 50 cent.; torej se prav za prav le vplačuje 317 frankov 50 cent. Poplačal se bo ta dolg v 60 letih.

Vpisovanje na to posojilo se prične na Dunaji 4. Roznika pri velikem terzniku Heniksteinu in družn., ki prejme vplačevanje po vsakokratni pariški ceni (sedanja cena 1 franka je v Parizu 52 kr. avst. papirn. den.) ali pa tudi v francoskih zlatih.

„Časi niso sicer vgodni denarstvenim rečem,“ so nadaljne besede preslavnega apostoljskega poročništva, „ali to zadeva svetega Očeta, ki serčno in stanovitno varujejo in branijo pravice svete Cerkve in vesoljne državne družbe. Tega posojila pa tudi c. kr. vlada nikakor ne ovira, in v tem dunajskem mestu so katoliške družbe ustanovile odbor verlih mož, ki to posojilo z vso močjo podpirajo in pospešujejo. Svest sem si, de bode to tudi Vaša prevzvišenost sprejela v svojo pastirsko skerb, kakor sveti Oče želé in jaz prelepo prosim.“

Sveti Oče tedaj sami želé, de bi se tudi verni ljubljanske škoflje vdeleževali tega posojila. In kdo bi ne hotel spolniti želje svetemu Očetu? Kdo bi ne hotel pomagati Kristusovemu Namestniku iz tolke stiske? Res je sicer, de naša dežela ni bogata; lanska letina je bila slaba, letošnjo spomlad je mraz veliko škodo storil na polji in

v vinogradih, in vedno nam še preti vojska, ki nam bo marsikaj stroškov prizadjala; vem pa tudi, in z veseljem to očitno spoznam, de je Vaša radodarnost čudovita, kadar je treba pomagati ubogim bratom, domačim in tujim. Kako bogato in urno ste obdarovali te leta nesrečne Notranjce in Dolence! Kako obilne darove skladate vsako leto za razširjanje svete vere po Azii, Afriki in Ameriki! S kako lepimi darili ste že večkrat razveselili svetega Očeta Pija IX! Glejte, to vse ste storili z združenimi močmi. Tudi sedaj se jih lahko več premožnih združi, de se morejo vdeležiti novega papeževega posojila in si omisliti dolžno pismo, za katero bodo dobivali lepe obresti in tudi še vživali sladko veselje, de so pomagali svetemu Očetu v veliki sili in v velikem pomanjkanji, in de so z novega razodeli svojo vernost, ljubezen in pokoršno vidnemu poglavarju svete Cerkve. Dotični denar bo tukajšna škofijska pisarnica rada sprejemala in vse potrebno oskerbovala.

V Ljubljani 3. Roznika 1866.

Škof.

II.

Binkošti

v rimsko-katoliški cerkvi.

„Ut omnes catholici sint, non ut omnes latini fiant, est necessarium.“ Bened. XIV.

Iz Sijona se je kraljestvo božje razširilo med vernike, in Rim postane poglavitno mesto kristjanstva, središče sv. katoliške cerkve, od kodar je vzhajala luč sv. evangelja nevernim narodom ter jim vzhajala bode do konca sveta. Ako pogledamo nazaj v zgodovino sv. kat. cerkve, se prepričamo, da je sv. cerkev vsled svoje vzvišene, nebeške naloge vseskozi ljubeznjiva mati bila vseh narodov, ne pa slepa maceha, ki le eno dete ljubka, druge pa zametuje. Tako obhaja sv. rimsko-katoliška cerkev vedno svoje binkošti.

Kaj hoče sv. katoliška cerkev? Mati hoče biti vsem narodom, naj bi jih v Kristusu prerodila, za Kristusa izredila in — zveličala. Njeno geslo je beseda sv. apostola Pavla: „Vi ste otroci božji po veri v Jezusa Kristusa. Kteri ste v Kristusu kerščeni, ste oblekli Kristusa. Tu nij ne jud, ne gerk; ne suženj, ne svobodnjak; ne možki, ne ženska; vsi ste eno v Kristusu Jezusu.“ Gal. 3, 26—28. Pred vzvišeno vrednostjo, da človek po sv. kerstu se spremeni v otroka božjega, da „obleče Kristusa,“ zginejo vsi drugi razločki. — Edinost se je bila

po grehu zgubila: človeštvo je razpadlo v narode in razne vere; narodi v razne stanove in plemena (kaste): to vse je minulo, od kar je kraljestvo božje na zemlji, v katerem se ne ločijo ljudje po jeziku; kjer se ne dela razloček med zamurem in belim, med siromakom in velikašem; kjer velja le eno na vseh: znamnje otroka božjega po sv. kerstu. In vseh teh otrok mati je sv. katoliška cerkev; nje naloga pa je, skerbeti, da vsi, ki so prerojeni po sv. Duhu v otroke božje, otroci božji ostanejo, in oni, ki še niso, to postanejo. — To hoče in nič drugega sv. cerkev Jezusova! Ona se ne vtika v posvetno politiko; ta njo tako malo zadeva, kakor nebeščane — nastop novega ministra; ona ne pošilja svojih misijonarjev zato med nevernike, da bi po večjem številu vernikov močnejši postala — bila je že nepremagljiva, ko je nje prvi vidni poglavar sv. Peter v okovih vklenjen bil —, ona to stori iz čiste ljubezni do nesrečnih, kateri še v temoti nevere sedé Kristusa ne poznajo.

Sv. cerkev je po obilnih milostih in pomočkih, od Boga njej izročeni, oni nebeški kvas (Mtv. 13, 33.), ki ima ves človeški rod prekisati: njena nebeška, vedno jednaka moč je Kristus, ki neločljivo pri njej in z njo ostane (Mtv. 28, 20). To neločljivo zvezo Jezusa se sv. cerkvi mi katoličani vse premalo pomisljamo. On živi ves kakor je, sè vsemi svojimi milostimi v celi nebeški oblasti, sè svojim neskončnim zasluženjem v sveti cerkvi: kakor dar in zakrament z dušo in telesom, da se svečeniška ali duhovska, po svojem Duhu, da se učeniška ali preroška, po svoji božji oblasti, da se pastirska ali kraljevska služba v cerkvi obhaja. Ker tedaj v njej in z njo Kristus živi in dela, ji tudi zato gre ime, da je katoliška; kajti Kristus magnetu enako človeške otroke nase vleče, in to zdaj ravno tako, kakor ta čas, ko so apostoli sami v mnogoterih jezicah zveličavni nauk Gospodov po svetu oznanovali. Sv. cerkev ali prav za prav Kristus govori z narodi v vseh jezicah: vsem hoče pomagati, da odrešenja deležni in tako otroci božji postanejo. To in ne jezik je cerkve Kristusove nebeški namen. Ker je pa jezik prvo in tudi edino sredstvo, duhove vzbujati, k nebesom povzdigovati in jih požlahnovati: se tudi sv. kat. cerkev veseli, ako posamesni narodi svoji narodnosti primerno se razvijajo, ker se tako tudi njeno nebeško delo le zlaščuje in pospešuje, ker je z bistrim človekom laglje kaj opraviti, kakor z zabitim. Toraj tudi vidimo, da je sv. cerkev naj večji prijateljica in podpornica duševnemu razvitku vsacega naroda. Vseučilišča, ki so se v srednjem veku vstanovljale, bile so po osnovi sv. cerkve razdeljene po narodih (nationes). V Rimu ima sv. cerkev velikansk vstav v razširjanje sv. vere (Congregatio de propaganda fide), kjer se mladenči iz vseh krajev sveta v raznih jezicah izobrazujejo, naj bi kot verli blagovestniki stopili med narode, ter jim oznanovali evangeli miru. V Rimu imajo južni Slovani svoj vstav (Colleg. s. Hieronymi); imajo ga Nemci, Engleži itd. Sv. cerkev je v 9. stoletju staroslovenskemu jeziku takisto pravico dala pri božji službi, kakor jeziku siro-kaldejskemu, gerškemu in latinskemu. Liturgija od sv. Cirila in Metoda po sv. Baziliju in Krizostomu v staroslovenskem jeziku sestavljena ima še sedaj ne le pri razkolnikih, ampak tudi s privoljenjem sv. cerkve pri mnogih Jugoslovenih popolno veljavo. —

Kako malo se da sv. cerkev motiti narodnim prenapetnozem, ki hočejo s cerkveno veljavnostjo politiko podpirati, nam kaže prav živo razmera med slovanskim apostolom sv. Metodom in rimsko stolico. Sveta blagovestnika Ciril in Metod nista le v svetih znanostih, ampak tudi v slovanskem jeziku izurjena bila in toraj od Boga namenjena narodu slovanskemu, ki je stoletja po-

prej ubogo malo v kristjanskem spoznanju napredoval, prav zato, ker mu je manjkalo učiteljev, ki bi bili nja jezik dobro umeli in po njem pot našli do serca narodovega. Učila sta moravske Slované v narodnem jeziku, in vinograd Gospodov se mahoma ves obnovi. Pa glej, zatožena sta bila v Rimu! Zakaj? To se na tanko ne ve; Solnograški Anonymus pravi, da se nista o pravem času bila zglasila pri Solnograškem nadbiškopu, ki je bil višji pastir Moravije in Panonije ob levem bregu Drave. Zdaj pa — pravi — je nastal nov nauk modroslova Metoda („nova orta est doctrina Methodii philosophi“), namreč brez privoljenja nadbiškopovega misijonskega delovanja se lotiti. Težko je verjeti, da bi bil to pravi vzrok pritožbe v Rimu. Ker tudi potem, ko je že sv. Metod l. 868 neposredno od papeža Hadrijana II. za nadbiškopa Moravije in Panonije bil postavljen in panonska biškopija naravnoč rimskemu patriarhatu poddana, še miru ni bilo in so se posebno nad slovansko božjo službo spotikali: je verjetno, da je nemške nasprotnike ravno slovanski značaj celega misijona v oči bodel, ter so vnovič tožili sv. nadbiškopa, češ, da tihoma krivo vero trosi. „Čuli smo“ — piše papež dne 14. junija 879 — „da se tega, kar je sveti rimski cerkvi od samega pervaka apostolov sporočeno, in kar vedno uči, pri poduku ne deržiš in narod sam v zmoto spravljáš... Čujemo tudi, da služiš svete maše v sirovem („barbara“), to je v slovanskem jeziku, kar smo ti že... prepovedali.“ — Iz tega se jasno vidi, da je ravno slovanski jezik pri božji službi nasprotnikom Metodovim tern v pti bil, in da jih ni sram bilo, celó krive vere dolžiti sv. pastirja, naj bi svoje namene ložej dosegli. —

Kakor je bilo v istem pismu papeževem sv. Metodu zaukazano, se podá brez pomude v Rim. Tukaj razloži sveti pastir na tanko vse razmere v svoji biškopiji, in spoznalo se je berž pri sv. stolici Rimski, da nasprotnikov sv. Metoda ne vnema sveti, ampak svetni ogenj, kterege podpihuje duh nemške politike, kateri je mogočno kraljestvo Moravsko jako na poti bilo. To dokazuje list papeža Joana VIII do moravskega kneza Svatopluka (Glej Wetzer-Welte Kirch. Lex. X. p. 228). V tem prevažnem listu poterjuje papež vnovič sv. Metoda kot nadbiškopa; naroča ostro vsej njegovi duhovšini pokoršino do svojega višjega pastirja; nepokorneže pa iztirati veleva. Verh tega dovoljuje pri sv. maši in drugih cerkvenih opravilih posluževati se slovan. jezika, samo da se naj poprej evangeli v latin. jeziku pōje. Zanimivo je posebno in kaže prav jasno, kakovega duha je sv. cerkev gledé narodnih posebnost, kar se bere zastran porabe slovanskega jezika. Papež piše: „Pisanje slovansko, od Konstantina modroslova nekđaj iznajdeno, po vrednosti hvalimo in zapovedujemo, da se v tem jeziku nauk (praeconia) in dela Kristusa, Gospoda našega, oznanujejo. Niti ni zdravi pameti ali veronauku nasproti, sv. mašo v tem slovanskem jeziku služiti, ali sv. evangeli in dele novega in starega zakona dobro prestavljene in razložene čitati ali prepevati drugih molitev; kajti On, ki je vstvaril tri poglavitne jezike: hebrejskega, gerškega in latinskega, je vstvaril tudi vse druge jezike v svojo slavo in čast.“

Sicer dobro vemo, da se je posebno od 12. stoletja sem vedno bolj skerbelo za edinost pri božji službi, in da sv. rimsko-katoliška cerkev prav zavolj ljube edinosti se derži latinskega jezika; pa tudi to je gotovo, da sv. cerkev kolikor le mogoče jemlje obzir na posebno okoliščine, tako da zavolj jezika obrednega ne bude nikoli od sebe pahnila razkolnikov, ako bi se v naročje svoje matere, katero so zapustili, zopet povernili. — Sv. cerkev se derži tega, kar ji je od Boga odločeno: da vse za Kristusa pridobi in zveliča, kar je poglavitno;

vse drugo je — nebitvena reč, za katero se nikoli potegovala ne bode. Zatorej tudi v Tridentinskem zboru (Sess. XXII. de Sacr. Mis. cap. 8.) ne izbočuje tega, ki bi terdil, da bi se kateri narodni jezik rabil pri sv. maši, ampak le onega, ki terdi, da se ima sv. maša le v narodnem jeziku služiti (lingua tantum vulgari celebrari debere). Sv. cerkve geslo je, kar je izrekel velikodušni in učeni papež Benedikt XIV. „Da so vsi katoličani, ni potreba, da tudi vsi latinci postanejo!“

Kaj sklepamo iz vsega tega?

1. Da sv. kat. cerkev nikoli in pri nobenem narodu ne zatira narodnega razvoja, ampak ga še rada podpira, na kolikor ji to pomaga, bolj uspešno svojo visoko, nadzemeljsko nalogo zverševati v zveličanje duš. To je njen edini namen, drugzega ne pozna. — Kjerkoli se tedaj prikaže prizadevanje posamesnih cerkvenih služabnikov, brani narodnemu razvoju, da se ne okrepeča, ni to nikakor po namenu sv. cerkve, ampak le po namenu kake vlade ali vladine sisteme, kateri služi, kdor svojo lastno narodnost tlačiti pomaga; je pa tudi žalostno spričalo, kako malo je še duh sv. cerkve ljudi prešinil, ki hočejo po vsaki ceni, naj bo sv. cerkev vladina dekla. Sveta cerkev ne podpira ne francoske, ne nemške, ne italijanske, ne madjarske, ne slovanske politike; ona se derži svoje čez vsako politiko vzvišene naloge: vse te in druge narode s Kristusom združiti, za nebesa pridobiti, in to po jeziku vsacega naroda, ker se s človekom drugače sporazumeti mogoče ni, in ker pred Bogom vsak jezik enako velja. Vsako drugo prizadevanje od strani ktere si bodi cerkvene oblasti v škodo narodnega življa ni cerkveno, ni katoliško, ni primerno namenu in poklicu svete cerkve, toraj tudi dobrega sadu roditi ne more, kakor žalostna skušnjava posebno pri nas Slovencih uči.

2. Da vse stiskanje narodov prav v paganski napaki svojo korenino ima. Ko bi narodi pravega duha Kristusovega bili, bi tudi prosti bili vse slepote, vsih strast, bi v resnici svobodni bili, kakor Kristus to uči rekoč: „Vsak, kdor greh dela, je suženj greha; suženj pa ne ostane večno v hiši, sin pa ostane vekoma. Če vas tedaj Sin (božji) osvobodi, bote v resnici svobodni.“ Jan. 8, 34. s. Strasti delajo sovraštvo med narodi in greh, da drug drugzega čerti in spodriva. Tako pa ne delajo otroci božji, ampak le oni, ki Duha božjega nimajo. Ko bi se narodi resnično spreobrnili, duha Kristusovega se navdali, bi bili tudi svobodni; bi pa tudi drugim svobode privošili in konec bi bil sovraštva in prepira med nami. In prav tukaj ima sv. cerkev obilno dela; na to naj bi merili vsi, kateri imajo čast in veljavo; vsega se pa ogibali, kar narode draži, njihov razvoj, njihov časno in večno srečo ovira. O da bi skoraj ti časi prišli; potem bi vsi binškošnih praznikov bili veseli!

Iz Štajerskega na binškošni pondeljek. . . . .

Kje je prava ljubezen do bližnjega doma.

Toliko se govori sedanje dni od človekoljubja, od ljubezni do bližnjega, toliko vedó možaki novokopitneži pa besničarji o „zveličanji človeštva,“ v ustih jim je vedno „enakost ljudi“ — ali kaj! Večidel so vse to le prazne besede; med prostomavtarji pravo človekoljubje ni doma. Mož novega kopita nosi „ljubezen do bližnjega“ na jeziku, ali v resnici se večidel še ne zmeni ne za ubožca, uklanja, smehlja in sladka se le veljakom pa takim, od katerih pričakuje koristi. Vsa druga je v katoliški cerkvi — v nji so se ustanovile razne društva in bratovšine, zgolj v korist zanemarjenega

in ubožnega človeštva. Tudi udje teh društev se zbirajo v zборе, kakor besničarji, pa ne pri polni mizi, ne k sladkemu vincu: njim velja le prave pota najti, da se zdatno pomaga revežem pa zapuščenim. Naj imenujemo izmed velicega števila tucih društev le bratovšine sv. Vincencija, ktere so daleč daleč razširjene po Evropi in v Ameriki, pa ne kakor besnice, ampak njih naloga je: vsestranska ljubezen do bližnjega, dušne in telesne dobre dela. Te društva delé revežem vsakdanjega živeža, ali preskerbujejo jim tudi dela, da se lenobi ne vdajo. Če vidijo, da se kje zanemarja otročja izreja, koj storé pri starših, kar je mogoče; ako pa starši odgoje prevzeti ne morejo, preskerbó otrokom obleke, potrebnega živeža in dobre primerne izreje v katoliških družinah ali po dobrih vstavah. Naši redovi pa ne počnó vsega tega le očitno pred svetom — natihoma pozvedó za revne družine in nenadoma jih rešijo nadloge; osrečeni pa časih še ne vedó, odkod jim dojde pomoč. Za hvalo sveta se še zmenijo ne. In koliko storé naši katoliški redovi pri bolnikih, po očitnih bolnišnicah! Ne le možki, tudi njezne pa slabotne redovnice se skušajo v postrežbi bolnikov. Ne bojé se ne vojskinega hrupa in morivnih kroglic in tudi ne najgnjusobniše bolezni — ali kako jim svet časih celó v naših krajih povračuje njih junaško obnašanje?

Brali smo od anglikanskega škofa, kateri je ob kužni bolezni veleval vernikom svojim, da naj nikar k sebi ne kličéjo duhovnov, ter jih tako v nevarnost ne pripravijo — brali smo pa nedavne tudi od treh katoliških škofov na Laškem ali vse kaj drugzega. Vlada jih je bila namreč pregnala z njihovih sedežev; ko pa je kolera divjala po deželi, ko je vse plašno pred smertjo bežalo iz mest, prosili so ti dušni pastirji, da bi smeli verniti se k svojim ovčicam, ker so brez vse pomoči. Glejte! To je ravnanje katoliške cerkve. — Pred nekaj meseci pravili so listi o nekem protestantskem pridigarju, kterege so poklicali k bolniku nevarne kužne bolezni. Kaj stori junaški mož? K oknu postavi lestvico, in od tu tolaži bolnika skoz okno. Naši duhovniki niso taki strahopezljivci, oni storé, kar jim veli dolžnost, in če jih tudi na mestu ugrabi smert.

Po jutrovih krajih še dan danes velikrat divjá črna kuga in zlasti v Jeruzalemu se večkrat pokaže. Kako se pač tamkaj obnašajo oo. Frančiškanje, kateri so dušni pastirje v svetem mestu? Bere se, da koj ko se pokaže strašna bolezen, pripravi se eden teh hrabrih očetov na smert in potem zapusti samostan ter streže bolnikom. Da pa ne zanese bolezní po nepotrebnem v samostan, ne hodi na noč domú, ampak vsaki večer pride samo k samostanu zvonit, v znamenje, da je še živ in zdrav; kadar utihne zvonček, znamenje je to ostalim bratom, da je padel v svojem poklicu — in hajd! Pripravi se drug keršanski junak za smert in hiti bolnikom na pomoč!

To je pravo človekoljubje, to je čista ljubezen do bližnjega in ta je najti le v katoliški cerkvi.

Posebno apostolstvo

v malih šolah.

Mnogo se dan danes piše in govori od izreje in odgojevanja naše mladine; šole imamo sem ter tje celó v krajih, kjer so jih dosihmal le po imenu poznali; mladost bo toraj v prihodnje bolje podučena, kakor v prejšnjih časih. Ali bo pa tudi bolj verna? Bili so dobri in hudi časi na svetu, ljudje so bili že tudi bolj spačeni, kakor v današnjih časih, pa tudi dostikrat boljši in vernejši. Če sedanji svet prav premislimo, moramo vendar spoznati, da se v obče za vero ne zmeni veliko, da se katoliška zavest čedalje bolj zgublja. Ljudje hodijo

v cerkev, pristopajo k svetim zakramentom pa so zmirrom le eni, in vendar, če se hoče svet rešiti in izkoptati iz sedanjih nadlog, ni ga drugega pripomočka, — bolj veren mora postati. Mladost pa se mora tako izrediti, da bo iz vere in po veri živela, zavoljo Boga dobro delala in greha se varovala. Brez vere ni zveličanja; svet pa se brani zveličanja od te strani, in zaupa le na svojo modrost in učenost. Razun tega hoče mladost izrejevati ali če tudi noče, jo vendar izrejuje brez vere in keršanstva, šole hoče iztergati cerkvi iz naročja. — Kaj je tedaj naloga vseh teh, katerim je izročena skerb za mladino? Kaj drugega kakor mladost napeljevati v ljubezni do keršanske vere, da bo spolnovala zapovedi Božje in sama sebe premagovala, da bode obračala v zveličanje svoje duše pripomočke, kakor nam jih sveta vera ponuja.

Teško je mladenča, kateri je pravo pot zgrešil, ali zapeljano deklino zopet na pravo pot nazaj pripeljati; lože pa je nedolžne duše greha in zmot obvarovati! Otrok rad verjame; kar mu starši in učeniki povedo, mu je sveto; njegovega serca se radi primejo lepi nauki. Učeniki in gojitelji, ohranite jih tedaj Izveličarju, skerbite, da ga bodo čedalje bolj ljubili in v ljubezni z njim združeni skerbili za lastni blagor in za blagor vse človeške družbe!

Pripomoček pa je prav blizo, naraven tedaj pa močen. Pripeljite otroke k sladkemu sercu Jezusovemu, naredite iz njih aposteljne za to presveto serce.

Neki ajdovsk modrijan je rekel: Ako hočeš, da te bodo ljudje ljubili, ljubi jih tudi sam. Človeka k ljubezni nobena reč tako ne priganja, kakor zavest, da ga drugi ljubijo. In kar je ta ajdovski modrijan govoril od zgolj natorne človeške ljubezni, to pripoveduje sv. Janez apostelj v ljubezni tudi od čeznatorne Božje ljubezni. Ljubezen do Boga vnema v naših sercih, ker nam kaže, kako je Bog nas ljubil in kolikokrat to ljubezen do nas razodel ter v djanji pokazal. Tedaj piše v svojem prvem listu: „Ljubimo Boga, ker nas je On poprej ljubil (I. 4, 19.)!“ — Kadar nedolžno otrokovo serce spozna, kako zelo ga je Izveličar ljubil, tudi hrepeni po ljubezni do svojega Izveličarja. Kje bi se pa to prej spoznalo, kakor tam, kjer ljubezen prebiva in se razodeva — v ljubijočem sercu Jezusovem. Ko je v poslednjih časih Izveličar merzli svet v ljubezni do sebe hotel ogreti, nam je razodel to svojo presveto serce. Kaj li otrok ne bo razumel tega Božjega serca; saj je tisto serce, katero je k sebi vabilo otroke, saj to je tisto serce, o katerem je pisano, da se je rado pogovarjalo z nedolžnimi in priprostimi ljudmi. In tako nedolžno, priprsto serce je pred vsem pripravno, da se zamakne v ljubezni in razumeva skrivnosti Božje.

Pripovedujte otroku z živo in ljubezni polno besedo od življenja, terpljenja in častitljivega vstajenja Sinu Božjega, pripovedujte mu, zakaj je Kristus vse to hotel storiti in terpeti in da je bil še več pripravljen terpeti v odrešenje človeškega serca, in da poln ljubezni in usmiljenja sprejema skesane in spokorne grešnike; razlagajte otroku skrivnostne znamenja, pod katerimi se nam razodeva serce Jezusovo — križ, kateri se iz njega vzdiguje, katero ga obdaja — rano, s kervjo in vodo — ognjene žarke, kateri ga obdajajo in vkončujejo, — le poskusite vse to, da otroci serce svojega Božjega prijatla globoko razumejo. In to Božje serce prebiva v tabernakeljnu noč in dan med nami, nas ravno tako ljubi kakor nas je v svojem življenji ljubilo, nas k sebi kliče in vabi in hrepeni z nami zediniti se v ljubezni, in da se vsaki dan, vsako uro za nas nebeškemu Očetu daruje: otroci bodo, ko jim to na serce položite, tudi v ljubezni do svojega Izveličarja se ogreli, k njemu hiteli, zagotavljali ga svoje ljubezni in prosili

vedno večje ljubezni, in pokazali bodo tudi v svojem življenji, da jih ljubezen do Jezusa Kristusa navdaja in vodi.

Izmed stanov, kateri pred vsem skerbi za zveličanje svojega bližnjega, so učeniki in učenice. V izvornih spisih zveličane Marjete Alokok, tiste blažene device, po kateri je hotel Gospod vpeljati očitno in slovesno čiščenje svojega presvetega serca, beremo med drugim tole: Naš Gospod tistim hrani neizmerne zaklade milosti, kateri se trudijo to pobožnost razširjevati... Moj Božji Zveličar mi je dal razumeti, da so tisti, kateri se trudijo za zveličanje duš, posebno pripravni, da omečijo naj bolj terde serca in da sicer svojo dolžnost opravljajo z naj boljšim pridom, če imajo sami serčno pobožnost do njegovega naj svetejšega serca. Tako se je pokazalo po vseh soseskah, kjer so bili vpeljali to pobožnost. Poskusite tudi učeniki in pripeljite predrago mladino k presladkemu sercu Jezusovemu, izročajte jo temu, kateri skerbji za njeno zveličanje.

Če jih pa hočete še bolj tesno združiti s presladkim sercem Jezusovim, naredite iz njih aposteljne tega serca; učite jih, kako naj skerbijo za serce Jezusovo, da z molitvijo in z dobrimi deli pomagajo svojemu Zveličarju duše reševati.

Ako premislimo, koliko je človekova duša vredna, da se je sam Sin Božji za njo v smert dal, tudi lahko spoznamo, kako neizrečeno želi Jezus zveličati vse ljudi, in tudi otroci bodo razumeli, kako zelo Jezus želi, da mu vsi njegovi prijatli pomagajo duše reševati. Povejte jim tedaj, da je veliko tisuč duš, katere svojega Zveličarja še ne poznajo, in da je njih veliko, ki ga poznajo, pa ga vendar ne ljubijo, marveč ga vnoveč križajo s svojimi grehi. Radi vas bodo poslušali, ko jim bote govorili in pripovedovali od ubozih ajdovskih otrok, od preganjanja in stiskanja kristjanov po nekterih krajih, ali pa od mnogih nadlog sv. cerkve in Kristusovega namestnika. Prašali vas bodo, kako se tukaj more pomagati in Zveličarju duš pridobivati. Povejte jim tedaj, da so razun aposteljnov in oznanovavcev Božje besede tudi aposteljni z molitvijo in z družimi darimi, da vsak otrok more takšen apostelj postati, če le rad moli, in v vsakdanjem življenji sam sebe premaguje. in svoje molitve in dari združuje z Zveličarjevimi darimi in molitvami in jih nebeškemu Očetu daruje za zveličanje duš — radi vas bodo poslušali, in želeli bodo sami biti aposteljni serca Jezusovega.

Kako naj se to v šole vpelje, bo vsak prednik po svojem kraji vedil vravnati.

Kakor so skušnje v več krajih pokazale, je dobro da se večji gojenci združijo v verste po 9 ali 15 skupej, in sleherna versta ima svojega varha. Udje perve verste se združujejo, da opravljajo 9 čiščnj presladkega serca Jezusovega; udje druge verste pa razdelé vsak mesec med sé skrivnosti živega rožnega venca. Kako se opravljajo te molitve, je povedano v molitevskih bukvicah apostolstva pod naslovom: Das Gebet der Fürbitte itd. Tudi je bilo to razglašeno na posebnih listih. *)

Za majhne otroke bi bilo dosti, ako bi pred mašo ali po šolski maši ali pred naukom opravljali molitev, kakor je na sprejemnih listih, namreč: „O vočni Oče, dovoli mi, da ti serce tvojega preljubljenega Sina... tako darujem.“ Tako bi vse opravilo celega dne darovali presvetemu sercu v razširjevanje njegovih presvetih namenov.

Preden se apostolstveno društvo vpelje v šolo, naj bi bilo nekaj tednov v poskušnjo odločenih; v tem času bi se pokazalo, ali so otroci vredni pristopiti v to sveto društvo, katero so že spoznali. Sprejmejo

*) Glej v lauski Danici I. 14 in 15.

naj se pa najpoprej boljši učenci. Lepi zgledi že sprejetih in podučevanje učenikov bo otroke v nemalo in spodbudovalo, da bodo pristopali v tako sveto društvo, ter Jezusa ljubili in njemu po svoji moči služili.

Da se gorečnost pri malih apostelnih ohrani, je zlasti potrebno, da se jim večkrat govori od presvetega serca. Pervi petek vsacega mesca bi bil zato naj bolj pripraven. Tvarine zato menda ne bo premalo, veliko je bukev, ki od tega govoré. Takrat se otrokom živo priporoča, da ni dosti, da so se le zapisali in da nekaj odmolijo; naj svetejše serce, katero je tolikanj vredno naše ljubezni, tirja od njih, da so vbogljivi, pridni in moléči, da radi krivico prizanašajo in sami sebe premagujejo. Tukaj je tudi naj lepši prilika, da se jim pové, kako naj prinesó naj svetejšemu sercu to ali uno reč v žgavni dar. Otroče serce naj bolj gine, kar oživlja njegovo domišljijo; té se je treba poprijeti. Naj tedaj pove-mo, kako se v nekterih vstavih prav spridoma to obravnaje.

V šolski izbi je olepšana podoba presladkega serca Jezusovega; pred njo je skrinjica, v katero se darovi pokladajo. Kakšni so pa ti? Otroci že vedó, da je vsako dobro delo — jutranja molitev pobožno opravljena, posebna pobožnost pri sveti maši, pridnost, premagovanje samega sebe, vsako prizadevanje samega sebe poboljšati — Bogu prijeten dar. Te svoje vsakdanje male darove otroci vsaki petek zapišejo — toda brez svojega imena — na listek popirja, ki ga spustijo v skrinjico, ter jih darujejo sklenjene z daritvijo presvetega serca Jezusovega nebeškemu Očetu. Pervi petek vsacega mesca se vzdigne ves ta zaklad, listki se vsi ali le nekteri preberó, in med tem, ko eden iz med njih očitno moli molitvico do presvetega serca se zažgó ti darovi z nekterimi zernci lepo dišečega kadila Zveličarju v dopadljiv žgavni dar.

Okolnosti in kraji so različni; kar se prilega enemu kraju, se v drugem ne podá. Se ve, da se to povsod ne more vpeljati, povedali smo le primeroma; če so pa učeniki in učence vnete za pravo napredovanje svojih učencev in jih vlada duh apostolstveni, bodo že kaj pripravnega vpeljali. Vendar bi se pa prvi petek vsacega mesca, posebno pa petek po osmini presvetega rešnjega Telesa praznoval s kako posebno pobožnostjo. Vsaj naj bi otroci perve petke v cerkvi ali v šoli pred podobo presladkega serca Jezusa prosili za odpušenje grehov in britkost, ktere mu prizadevajo človeški otroci.

Dasiravno imajo otroci sploh dobro voljo, vendar se sedaj v ti sedaj v drugi reči pregrešé. Takrat je naj bolje, da se svariyo v duhu tega apostolstva. Povejte jim, da so se zamerili naj svetejšemu sercu Jezusovemu, če jih je treba kaznovati, recite jim, da s tim zadostujejo presladkemu sercu, katero so razžalili; naj boljše bo tako svarjenje.

Kdor prevdarja brez tujih presodkov misel, katero ima molitevno apostolstvo, mora spoznati, da je pobožnost do naj svetejšega serca naj bolj primerna, da posvečuje vse okolnosti in razmere v človeškem življenji in da zbuja katoliško zavest in prepričanje v vsakem stanu in pri vsakeri starosti. Veliko pobožnih in učenih mož je to spoznalo in očitno zgovorilo. Pred vsem je potrebno, da se mladost varuje v nedolžnosti in da se zbuja katoliška zavest. Naj tedaj te verstice tisti, do kterih so pisane, blagovoljno sprejmó, dobro prevdarijo in po moči spolnujejo! M. M.

Molivec pa spovednik.

(Česki spisal Vács. Štule; poslovenil Deželanov.)

(Konec.)

Blizo tako je pisal gospod vladika. Izborni duhoven Patrik je verno izpolnil svojo dolžnost; vestno je

ravnal po vladikovem svetu. Moral sem se zjokati nad njegovimi besedami in prošnjami, ali poverniti novce, nedolžnemu jetniku rešiti življenje, to mi ni moglo v glavo. Iskreni duhoven in skerbní brat me je opomí-njal, da bode tolika nesreča umorila tudi žalostno mater; naučil me je, kje in kako bi celó brez lastne nevarnosti mogel spričati nedolžnost njegovega brata; pal je na kolena; rotíl me pri živem Bogu, ali jaz sem ostal terdovraten, bal sem se, branil znebiti se kervavih novcev. Šinilo mi je v glavo, da bi se poprijel kacega posla in se zlatom množil si zlato. — Ko je vidil, da je vse zastoj, da me ne gane niti prijazna beseda, niti goreča prošnja, djál mi je z neizrekljivo žalostjo, da me ne more odvezati grehov. Jaz, nespametnež, hotel sem si odvezo kupiti. Ponujal sem mu dve, tri sto liber šterlinkov za-njo, on pa se je zjokal. Naposled mi je bilo že dosti; hotel sem s hudo prisiliti ga, da bi mi dal odvezo. Izderl sem nož iz nožnice in planil nad-nj ter grozil se mu, da ga prebodem, ako me ne odveže grehov. Duhoven Patrik mi je iz roke iztergal smertno orožje in zagnal skozi okno, potlej pa je pal pred-me in z britkimi solzami prosil me, naj bi se vendar vsmilil svoje uboge duše. Ali jaz sem ostal vedno terd, kakor kamen. Moje serce je bilo čisto v satanovi moči, ker sem se tako terdovratno ustavljal Božji milosti in tako zlobno teptal jo z nogami.

Že čez polnoč je bilo, ko sem šel — bežal od njega. Sam mi je svetil doli po stopnicah, odklenil duri, na pragu še enkrat milo prosil: ali jaz nisem imel serca, iztergal sem se mu tako rekoč in zginil v temni noči.

Kaj je bilo dalje, to veste sami. Nedolžni stotnik je umerl na vislicah; mater mu je umorila žalost. Ko sem zvedil to, spoznal sem, kako zna duhoven molčati. Odslej sem skerbel za veselo življenje. Oženil sem se s hčerjo bogatega, lakomnega mlinarja. Serce mi je okamnelo, lakomnost vedno rasla. Nisem mogel dočakati novcev, ki so bili ženi odmenjeni za doto; sklenil sem tedaj, da ogoljutam svaka in zavdam tustu. Zavdati, to se mi ni obneslo: pri goljufiji sem se prodal. Tako sem prišel v ječo. Tu se mi je izbudila vest — duhoven je meni oslepljencu prižgal luč, da sem pregledal; pomogel mi je na pot, kjer me zdaj-le vidite. Tak hudodejnik sem, kakoršnega gotovo še nobenkrat niste imeli pri sodbi! Ravnajte z menoj tako, kakor sem si zaslužil. Ali vislice, ali kolo, naj si bode smert še tako grozna, vendar bode le majhna pokora za tako černe pregrehe in gerde hudobije, kakoršne so moje. Le ob-sodite me, ali prosim, molite za-me!"

Ubijavec je umolknil. Povedal je vse, potlej pa zgrudil se na stol in zakril obraz. Poslušavci in sodniki so stermeli od same groze. Ni trebalo dolgo pretezati se, kmali so razsodili; nesrečnik je bil kriv in predno je bil mese, cizdehnil je ves skesan svojo dušo na vislicah. Pred smertjo je še prosil, naj bi prišel duhoven Patrik k njemu. Vladika ga je precej poslal in potlej ga je gospod Patrik spremil na morišče ter do zadnjega izdihljeja molil z njim. Vérni služabnik Božji se je radoval, da je vsaj duša rešena za večno življenje.

Kaj se je dalje godilo, to si vsak lahko misli sam. Najviša sodnija v Dublinu je precej oznanila in prosila kralja samega, naj bi se poravnala sramota, ki je zaradi obešenega stotnika zadela vso rodovino. Truplo ranjcega stotnika so izkopali in z največo slavo — sam Dublinski Lord Mayor je bil zraven — prinesli v veliko cerkev in tam pri vélicem altarji položili v grob. Dostojni starček, čestitljivi vladika je opravljal svete obrede; stregli so mu še trije drugi vladiki, nižega duhovstva pa cela versta. Ali gospoda Patrika ni bilo med duhovnimi, ki so spremljali svojega višega pastirja, nalašč se je odtegnil in ostal doma, ker hotel se oguiti

toliki slavi, ki se je dajala tudi njemu. Naj bi se bil le pokazal, ljudstvo bi ga bilo nosilo na rokah. Junaški služabnik Božji se je bal posvetne slave in molil je ves čas v samotni kapelici ne daleč od velicega altarja in hvalo dajal Bogu, ki iz prahu dviga revnega, ki je velikodušni plačnik vsem, kateri po nedolžnem terpe.

Ko je to vse minulo v Dublinu, vrnil se je blagi duhoven zopet v svojo milo župnijo. Ponujali so mu v Dublinu drugo, pot mu je bila odprta do visih služeb: ali duhoven Patrik je raji ostal v daljni vasi, kjer je bil ljudstvu služabnik, oče in ljubljenc.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Zadnji dan mesca majnika stopijo nenadoma premilostni knez v stolni cerkvi na leco ter nagovoré k sklepu prelepih Šmarnic v obilnem številu zbrano množico z besedami kraljevega preroka: „O kako je dobro in prijetno, če bratje v lepi prijaznosti skupej prebivajo,“ in v mičnem govoru omenijo, da je Njih serce posebno veselo, ker so vidili da se procesija presv. Rešnjega Telesa v Ljubljani lepo in spodobno obhaja, veliko spodbudniše kakor na Dunaji ali sicer po velikih mestih. To veselje hočejo vernim razodeti; posebno pa se je Njih pastirsko serce radovalo tudi ta mesec, ko so vidili, da se je pri Šmarnicah celi mesec cerkev vsak dan z ljudmi obojega spola in vsakterega stanu polnila. — Šmarnično pobožnost je vpeljal naslednik sv. Petra, ki je mnogo britkega in grenkega poskusil, papež Pij VII; enajst let je, kar se je ta pobožnost v našem mestu začela; nekteri so vgovarjali, da pri pobožnosti, ki se godi celi mesec, se bodo ljudje naveličali, tvarine bo manjkalo, kajti le malo vemo od življenja Device Marije; nič novega, kar bi zbudovalo radovednost, se ne bo moglo ljudem povedati. Dasiravno se pa Šmarnice že toliko let obhajajo, ljudje se niso naveličali te pobožnosti, in so se zopet letos številno zbirali. Posvetnega veselja in radovanja se človek naveliča, in bolj ko ga vživa, prej se mu pristudi, večne resnice se pa človeku čim večkrat jih poslušati in premišljuje tim bolj priljubljajo, raji se vanje zamakne; prepriča se namreč, koliko mu še manjka, da pride do svojega namena in godi se mu, kakor človeku, kateri se hoče kakošne vednosti do dobrega naučiti, več ko zna, več bi še rad znal in vedil. — Življenje Device Marije je pa tudi človeku v izgled in posnemanje v vseh okoliščinah in razmerah tega življenja. Bila je Marija vsikdar in v vseh časih pomoč kristjanov. Š toliko večjim zaupanjem se sedaj k Materi milosti obrnimo v teh hudih časih. Naši predniki so nam ohranili sv. vero in deželo pred hudimi sovražniki; sedaj pa žugajo ljudje, kateri nočejo spoznati Višjega nad sabo, vžgati hudo vojsko po vsem svetu. Dve leti zaporedoma smo nabirali za uboge brate, ktere je terla lakota na Notranjskem in Dolenskem, sedaj pa proti naši deželi zlo, kakoršnega še poprej nismo občutili. Kam se bomo v teh žalostnih časih obrnili, ako ne k „Tolažnici žalostnih.“ Družinsko življenje je razjedeno in prava npravnost je podkopana, tako je spoznal mogočni Strah (Napoleon) v Evropi: strasti gonijo in prekucujejo človeško družbo, da ne najde miru in pokoja. Vzrok temu pa je, ker so zginile keršanske načela in vodila iz sveta. Pritecimo tedaj z zaupanjem do tiste, ktera se imenuje „Pribežališe grešnikov.“ —

Tako in enako so nam na serce govorili naš milostljivi Pastir, ter pristavili: Bog vé, ali bom še kedaj obhajal to pobožnost med vami? Res obhajajo človeka pri sklepu milih Šmarnic nekako milo — resnobni občutki, kakor tedaj ko se loči od ljubega prijatla; tega se menda

verni kristjan lahko prepriča. Vsako leto so sicer ljudje radi prihajali k Šmarnicam, ali kakor se nam zdi, letos še raji od drugih let, kar čujemo tudi iz nekterih krajev po deželi. K temu nekaj pripomore dobro vbrana tvarina, tečna keršanska hrana, ktera vernim um bistri in serce blaži, nekaj pa resnoba sedanjega časa, ker se pač malo vé, kaj nam prinese bližnja prihodnost. — Lepe, sprelepe so bile letos tudi procesije sv. R. T. v četrtek in v nedeljo, in dasiravno ni bilo celo brez takih, ki zijala prodajajo, jih je bilo vendar manj od družih let, in spodbudno je bilo viditi, kako so razodevali pri obhodu svoje počesenje tudi družniki iz bratovšine presv. R. T.

— Že unega mesca smo prejeli od g. mis. Pirca pismo do g. Jerana, v katerem častitljivi starček mislé, da je naš Peregrin že domá, pravi, da je gotovo obilno zajemal na grobu ljubega Zveličarja našega iz milostnega vira naše sv. cerkve za duha in serce, da bo z novim pogumom se boril s peklenkim Goljatom v svoji lepi Danici! — Slišim, da se nabirajo v Ljubljani nektare cerkvene reči za moje misijone. Prav všeč mi je to, in zlasti bi potreboval kake kadilnice, ali kacega veluma, ali kakih 6 posrebrenih svečnikov za na altar itd.

— V četrtek je imel Matičin odbor tretjo sejo, in obravnavale so se prav znamenite reči. Volili so se štirje posebni oddelki, da pregledujejo rokopise, ki so Matiči došli, in upati je, da bo za l. 1866 prihitela, kar se jej je za l. 1865 zakasnilo. Zgodovine Slovencev je tiskana že 8. pola, in v kratkem se jame tiskati zdaj še le dovršena prestava Erbenovega zemljopisa o Kranjski in Koroški. Razun teh dveh knjig dobijo družniki tudi Koledar z letopisom ali letnim sporočilom slov. Matice.

Praga 25. maj. —n. *) Že dolgo se pri nas ne poprašuje več, ali se bomo ali ne, ampak govorimo že samo o tem, kdaj da se bomo. Tudi najbolj miroljubni ljudje dajó upanju slovó. Kako bi pa tudi mogel že dvomiti, saj te opominja vse, kar vidiš okrog sebe, da se bližajo težki, nevarni časi. Cesar Ferdinand Dobrotljivi in Ana Dobrotljiva, ki sta tako rada bivala v Pragi in to pokazala z neštevilnimi dobrotami, ki sta jih delila mestu na vse strani, sta nas zapustila in šla stanovat v Inšbruk. Mestni očetje so podali dobrotljivemu cesarju pri odhodu še zahvalnico sklenjeno s prošnjo, da bi se povernil v Prago, ko se bode opet zjasnilo nebo, kar jim je bilo tudi obljubljeno. Drugi dan po odhodu cesarjevem so bili krona in vse insignije kraljevske iz cerkve sv. Vida s primernimi obredi vzdignjene in odpeljane v bolj zavetje na Dunaj. Tudi dragocenosti tukajšnjih cerkvá, zlasti pa zakladi loretné kapele so že pripravljeni, da odidejo v varnost, ako pride sila. To vse mislim, da ne naznanjuje najboljih reči. Pa še drugo zlo nam je prinesla vojska, akoravno se še ni vnela. Živež se je že znamenito podražil in vojska nam je tudi bi rekel pokazila praznik sv. Janeza Nepomuka, našega zavetnika.

Znano je, da matka Praga ne nosi zastonj tega imena. Ona je v resnici mati, središče českoslovanškega ljudstva v mnogem oziru. Praga je središče českega narodnega življenja, dve tretjini vseh slovstvenih izdelkov izide v Pragi za Čehe, Moravane in Šlezake; tū so spominki stare slave in tū počivajo sv. ostanki kneza Vaclava in narodnega mučenika Janeza Nepom. Kaj čuda toraj, da ima vsak Čeh v posebnih čisljih staro Prago, da jo imenuje zlato matičko svojega ljudstva. Vsak Čeh, kateri premore, si šteje v dolžnost, vsaj enkrat na leto obiskati ljubljeno Prago; naj revniši in naj bolj oddaljeni pa jo obišejo vsaj nekteri-

*) Pismo o gimnazijah nam ni došlo — prosimo! Vred.

krat, gotovo pa enkrat v svojem življenji. Čas tega obiskovanja pa je za verni ljud praznik sv. Janeza Nep. zavetnika českega naroda. Lahko si mislite toraj, da se obhaja praznik, kolikor se dá veličastno, praznik, h kateremu se snide ljudstvo iz vseh krajev českega kraljestva, bratje Hanaci iz Morave in ubogi Šlezaki. Pa glejte, veliko nam je zmešala tudi bližajoča se vojska. Obhajal se je sicer god sv. zavetnika po cerkvenih obredih ravno tako slovesno, kakor sicer, toda vernih romarjev je bilo v primeri k poprejšnjim letom tako malo, da sem slišal marsikterega, da ne pomni še tako žalostnega praznika sv. Janeza. Dva dni pred sv. godom so se verstile druge leta od vseh strani skoraj neprenehoma procesije v mesto, letos pa je bilo viditi po ulicah le malo bander, za katerimi je prepevalo sv. pesmi tudi le pičlo število romarjev. Pot jih je peljala naravnost na Hradšín v cerkev sv. Vida, bila se je namreč že raztrosila med ljudstvom povest, da so odpeljali že tudi sv. Janeza iz Prage, da bi se Prušaci ne polastili predrage podobe. Hotel se je toraj vsak najprej z lastnimi očmi prepričati, ali je resnica, kar je slišal ali ne.

Iz severnih krajev pa ni bilo skoraj prav nič romarjev, bali so se, da bi se ta čas ne vresničile besede stare pesmi, ki pravi: Zlé je matko zlé — Braniboři zde. Poleg tega pa je bilo vreme tudi dosti neugodno, pusto in deževno, in pihal je tako merzel veter, ki je še le večeraj pojenjal, da je bilo res bolj podobno, da smo še v sredi zime, kakor pa v evetečem majniku.

Obhajal pa se je god sv. varha kaj slovesno skozi celo oktavo. Od prvega svita jutranje zore do poldne brale so se neprenehoma sv. maše in prepevale zornice pri altarju sv. Janeza. Ob 11. je služil prevzvišeni kardinal veliko sv. mašo pod milim nebom na prostornem dvoru pred cerkvijo. Po sv. maši je podelil apostolski blagoslov. Popoldne ob treh je slovesen sprevod z blagoslovom pri altarju sv. Janeza. Vodil ga je zopet milostljivi kardinal sam. Potem so bile pridige in zvečer so se prepevale večernice. Na mostu je bil ondi, kjer so vergli sv. Janeza v Veltavo in zdaj stoji njegova podoba, narejen lep oltar in obhajala se je na mostu skozi celo oktavo pobožnost zjutraj in zvečer, ktero so vodili večidel infulirani korarji hradšinski.

Pa tudi drugod je po mestu na očitnih krajih postavljenih veliko podob temu svetniku na čast. Vse so bile lepo okinčane in povsod se je obhajala zjutraj in zvečer pobožnost. Kaj zelo je bila obiskovana tudi ječa, v kateri je bil zapert sv. Janez. Ob tem času pa je bila v stari dvorani Vladislavski na gradu Hradšinskem v pospeh stolne cerkve sv. Vida velikolepa in važna razstava. Naj bolj dragoceni spominki umetnosti in zgodovine češke, zakladi iz zlata, srebra, dragih kamnov, biserov, sprelepo vezenje, umetne rezbe v les in slovano kost, slike na platnu in pergamentu, so bile tu sestavljene v krasen obraz starih časov českkih. Večina teh dragotinj so darovi očeta česke domovine Karla IV.

Tu je bila starodavna podoba presvetega obraza Kristusovega, ki jo je prinesel Karel iz Rima sebo, — meč in plajš sv. Vavrlava, Svečnik na oltar, navadno imenovan iz Salomonovega tempeljna, ki ga je v vojski kralj Vladislav I. 1162 prinesel iz Milana. Veliko podob Jezusa križanega, nektre iz slonove kosti, druge sreberne ali pa zlate, ozaljšane z dražimi kamni. Mašni plajš sv. Vojteha in mnogo drugih znamenitih reči. Akoravno je bila vstopnina samo 10 novičičev, je vendar bila prekrasna razstava — ki je bila odperta samo en teden — tako zelo obiskovana, da se je sošlo nad 3000 gl., ki se imajo obrniti v prid stolne cerkve, da se dozida.

Šmarnice so se obhajale tudi tukaj, toda kolikor mi je znano, samo v dveh cerkvah. Obiskuje jih sicer v primeri proti Slovenskemu prav malo ljudi, pa vendar več, kakor sem jih pričakoval. H koncu pa še nekaj politike. Tudi česki listi so že omenili to: Ko bi se slovanščina, kjer ima za soseda Taljana, ne bila zatirala ali vsaj taljanščina v pogubo slovenščine kakor nemščina na drugi strani ne podpirala, da bi za Avstrijo menda ne bilo tako napčno. — Z Bogom!

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Avstrija. Kolikor bližej smo vojske, toliko lepše se kaže domoljubje avstrijskih ljudstev; — skoraj vse dežele nabirajo na svoje stroške vojakov prostovoljcev ali pa z bogatimi darovi pomagajo vladi v hudi denarni stiski. Naj lepše pa kažejo Slovani svoje domoljubje. Na Češkem, Moravskem in med Poljaci pa Rusini se napravljajo prostovoljci vojniki, da pomagajo vladini vojski izganjati prederznega sovražnika; — tudi kmetje se že zbirajo k črni vojski, da branijo dom svojih očetov; slovanske mesta in tergi pošiljajo cesarju pisma vdanosti pa tudi lepe denarne pomoči v hudi stiski. Tudi na jugu se stori, kolikor pripušča revna zemljica. Upamo, da vse to ne bode zastoj, da ljudstva ne bodo dajale zastoj svojih hrabrih sinov v kervavi boj, pa tudi, da se bode vlada hvaležno skazala in privolila in po vsi pravici dala Slovanom, za kar že toliko časa prosijo in moledvajo. — Koj ko so se jeli zbirati črni oblaki na politiskem nebu in so se jele kazati hude denarne zadrege vladine, bili so pripravljene judovski listje in ščevali so vlado, da naj poterka pri duhovščini, naj seže po cerkvenem blagu; to so počeli, ne kakor bi mislili, da je v katoliški cerkvi zlata in srebra nakopičenega (tega še sami ne verjamejo), ampak le zato, da bi oči odvernili od judov, ki sedaj s svojo mošnjo gospodarijo vso Evropo. Ali tacega opominjevanja katoliškemu duhovstvu ni treba, ono samo pomaga, kadar je treba in kolikor po svoji borni moči more; tako se godi tudi sedaj. Komaj se je začela vlada pripravljati na bran, že so ponudili usmiljeni bratje na Dunaji 16 svojih bratov zdravnikov vladi za armado in velik prostor svoje bolnišnice za ranjene vojake; olomuški škof je dal vladi celo hišo, da se porabi za bolnišnico in kanoniki olomuški so odstopili lepe prostore svojih stanovanj višim oficirjem; red johanitarjev na Českem je odločil veliko pomoč v denarjih, ravno tako samostani na Avstrijskem itd. itd. — Škof briksenski je razposlal pisanje svoji duhovščini, da opominjajo ljudstvo na njih dolžnost, naj jih spodbudajo k brambi za domovino (kar je res še posebno na Tirolskem treba, ker Lah celo južne — laške — Tirole tirja in jih namerja napasti). Tudi jih opominja k iskreni molitvi za odvrnjenje nezarnosti, in da naj v ta namen letos posebno slovesno obhajajo praznik Jezusovega serca. Tudi po drugih krajih so se zaukazale molitve za mir, in naj z veseljem povemo, pri nas na Kranjskem najprej izmed vseh škofij na Avstrijskem, in koliko pomagajo z njimi verni in pobožni katoličani svojemu cesarju in avstrijski deržavi, to vé sam — Bog.

Méd s hrinom.

(Nebeška železnica.) Ta železnica je že toliko stara, kakor zemlja in zidana je med nebesi in zemljo; tudi je deržavna železnica, kajti naj viši poglavar in oskerbnik ji je kralj sam, gospodar glavnih in končnih postaj — vladar nebes in zemlje. Akoravno je nebeška železnica že stara okoli 6000 let, vendar se nad 4000 let nihče drugi ni po nji vozil, kakor kralj sam,

ali pa časih na njegovo povelje kdo izmed najviših njegovih služabnikov — za ljudi bila je železnica še zaperta. Zelo zelo so se bili namreč ljudje zamerili kralju in zato je stala železna cesta do nebes priperta za nje, dokler bi spoznali korist in potrebo njeno pa razžaljenemu kralju odrajtali voznino, katero je tirjal. Ali plačilo to je bilo toliko, da ga vsi ljudje skupaj niso mogli zložiti. Vendar slednjič se kralj v svoji neskončni dobroti usmili ubogih vernih terpinov: pripelje se po železnici na zemljo njegov lastni sin, odrajta voznino za vse ljudi, si izvoli pri železnici višjega namestnika pa drugih oskerbnikov in delavcev in odprè vožnjo za vse ljudi. On sam se vsede v prvi voz in z njim vred jo derdrá še cela rajda vóz v nebesa, tistih ki so že sto pa sto let čakali, da bi se tudi za ljudi odperla vožnja. To je bilo veselje! — Sedaj je železnica dan na dan odperta, in res so se ljudje od začetka kar ruvali in poganjali, kdo bo poprej stopil v vagon ter odpeljal se v daljno nebeško postajo, ali sedaj je popotnikov na tej železnici manj in manj viditi, tako da se le še vsaki dan po en vlak odpelje in sicer vedno le ob solnčnem vzhodu. Vozovi so vsi le za ljudi in plača se prav malo — en križ! Kaj da se ljudje pri tako lepih pogojih tako malo vozijo po nebeški železnici? — Zapazil je bil Lucifer, v kako vesele in krasne dežele se ljudje prevažajo po tej železnici in v svoji nevošljivosti pa hudobiji sklene zvita buča, da napravi tudi on svojo železnico. Res jo je sezidal med zemljo in peklom, jo obdal s košatim drevjem, si napravil lepih vozov z mehki sedeži in raznoverstno drugo lepotijo — in res! ni se motil. Vsak trenutek rožljajo vozovi po tej železnici in prepeljavajo popotnikov v novo deželo, v Luciferjevo domačijo — toda vedno le v temni noči jo vozarijo. Hudo suvanje in rovanje je vedno na Luciferjevem kolodvoru, skoraj srečnega se šteje, kdor prerije do mehkega sedeža — kako pa tudi vablivo igra turška muzika po vozéh! Ali ko se pripeljejo do končne postaje, oj kako se takrat grabijo popotniki za ušesa, kako so se zmotili, reveži niso prišli na pravo železnico,

goljufani so, kajti od prvega do zadnjega jih vse izročé kondukerji hudi sužnosti, iz katere ni več rešitve. Iz pekla do zemlje namreč je železnica ljudem zaperta, nazaj se vozi le železnični vodja sam s svojimi služabniki, vozi se s praznimi vozovi po nove goste. Rešiti se samo na poti more, — kdor zapazi, da se ne pelje do prave postaje, da je na napčnem kolodvoru stopil v voz, ta naj urno, urno skoči iz voza, kajti to je še zmiraj mogoče, in naj peš nazaj hiti, da se vpiše na nebeški železnici, če ne — je zgubljen!

Znani tvarinovič ali materijalist prof. Vogt, kateri tudi kaj rad svoje pleme med divjimi merkucami iše, je rekel unidan v očitni družbi, „da je raji popolnoma merkuca kakor pa popačen človek.“ — No, vsak človek ima svoje veselje; preučnemu profesorju pa tudi menda nihče ne bo nevošljiv, če ga kak zverinar pridruži svoji menažeriji. To ga bote gledali, študentje!

Ena izmed naj krepkejših podpor naše sv. Cerkve je že od nekdanj red jezuitov, zato ga pa tudi čerté in preganjajo sovražniki kar se dá. Sosebno jim spodtikajo, da spoznavajo vsako, tudi naj bolj pregrešno reč za privoljeno, če jih le pripelje do njihovega namena. Če je taka, rekel je že pred 14 leti jezusovec o. Roh očitno, išite po knjigah in spisih našega reda, in kdor najde kje v njih, da se mi deržimo tacega načela, izplačam mu koj 1000 gld. In glej — toliko let je že preteklo, in še nihče se ni oglasil za obljubljen darilo, akoravno so listi na dolgo in široko razglasili to ponudbo.

Z V O D.

Kedar čujem glase tvoje,
Čudno bije mi serecé,
Zbirajo se misli moje,
Rajsko čutje mi budé.

Duh povzdigne se v višave,
Sveti ga objame mir;
Britke zabi vse težave:
Večni ga napaja vir.

Ta mu pravo je zdravilo,
Oživi ga, pokrepča:
Čutil ker obličje milo
Je Očeta Večnega.

J. C.

Vabilo k naročevanju

na

ZGODNJO DANICO

za drugo polovico leta 1865.

Kmali mine prva polovica tekočega leta, torej lepo prosimo, naj blagovolijo do založništva (ne do vredništva) o pravem času poslati naročnino vsi, kateri so se bili le na pol leta naročili, in ravno tako tisti, ki bodo na novo pristopili. Da je nam Slovencem Danica živa potreba, to je jasno kot beli dan; vendar zdaj še, dokler Peregrina ni domú, nobene premembe o nji naznaniti ne moremo. Izhajala bode Zg. Danica nekaj časa še po dosedanji navadi. Da se pa Jeran, ki bo s svojega popotvanja v Jeruzalem in po Sveti deželi gotovo mnogo podučnega in spodbudnega v prihodnjih listih vedil povedati, popolnoma more darovati Danici, prosimo priserčno, da ji zvesti ostanejo vsi dosedanji preblagi pisatelji in naročniki, in da blagovolijo po moči pridobivati ji še novih prijatelov in pomočnikov.

Naročilne pisma naj se oprostene pošiljajo.

Veljá pa „Zgodnja Danica“:

Za pol leta po pošti	1 gld. 60 kr. n. d.
Za pol leta v tiskarnici	1 „ 30 „ „
Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača	— „ 20 „ „
Ako je treba napis med letom preurediti	— „ 15 „ „